

D O M

afsagt den 27. juni 2007 af Vestre Landsrets 5. afdeling
(dommerne Lars E. Andersen, Eva Staal og Kristian Palmann
Jensen (kst.)) i 1. instanssag
V.L. B-1473-06

Advokat **Sagsøger**
(selv)
mod
Advokatnævnet
(advokat Dorthe Horstmann, Viborg).

Denne sag drejer sig i det væsentlige om, hvorvidt det var med rette, at sagsøgte, Advokatnævnet, den 27. juni 2006 i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, idømte sagsøgeren, advokat **Sagsøger**, en bøde på 25.000 kr. for groft at have tilsidesat god advokatskik ved at gøre en medarbejder i et ministerium opmærksom på, at hun måtte regne med at blive gjort personlig erstatningsansvarlig for konsekvenserne af ministeriets afgørelse.

Sagen er anlagt den 4. juli 2006.

Påstande

Advokat **Sagsøger** har principalt nedlagt påstand om, at Advokatnævnets kendelse af 27. juni 2006 ophæves. Subsidiært har advokat **Sagsøger** påstået bøden nedsat.

Advokatnævnet har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Advokatnævnets kendelse af 27. juni 2006 lyder således:

"Sagens parter:

Under denne sag har Ministeriet for Flygtninge Indvandrere og Integration ... klaget over advokat **Sagsøger** ...

Sagens tema:

Klagen vedrører advokatens adfærd i forbindelse med at han har fremsat trusler mod en medarbejder i ministeriet om personligt sagsanlæg med påstand om erstatning.

Datoen for klagen:

Klagen er indgivet ved brev af 22. december 2004.

Sagsfremstilling:

Ved brev af 13. august 2004 meddelte ministeriet advokat **Sagsøger**, at dennes anmodning om at genoptage hans klienter, en romafamilie fra Kosovo's sag om humanitær opholdstilladelse ikke havde opsættende virkning med hensyn til en meddelt udrejsefrist, og at man i øvrigt ville træffe afgørelse snarest muligt.

Dette medførte, at advokat **Sagsøger** i en e-mail den 18. august 2004 anmodede om en begrundelse for, at der ikke forelå de særlige grunde, som skal foreligge, for at en anmodning om genoptagelse kan få opsættende virkning. Advokaten skrev yderligere:

"Da kontorchef **Person 1** er den i ministeriet i forhold til min klient umiddelbart ansvarlige for at fastholde beslutningen om, at min klient udrejser af landet straks, gør jeg gældende at hun herved har truffet en erstatningspådragende beslutning, jf. erstatningsansvarsloven ..." og "**Person 1** må regne med at blive draget personligt til ansvar herfor, ligesom hun må regne med at blive draget personligt til ansvar for de psykiske skadevirkninger af økonomisk og ikke-økonomisk karakter, som hendes afgørelse har afstedkommet."

Det er oplyst, at **Person 1** ikke er kontorchef, men studentermedhjælper, og at brevet af 13. august 2004 er udfærdiget som en resolution truffet af en overordnet.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Kontorchef **Person 2** har på vegne Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration påstået, at advokat **Sagsøger** har tilsidesat god advokatskik ved at fremkomme med trusler om personligt erstatningssøgsmål overfor en af ministeriets medarbejdere under de givne omstændigheder, hvor det brev, hvis indhold har foranlediget advokaten til at fremkomme med truslen, er et led i ministeriets myndighedsudøvelse, og hvor advokaten har mulighed for at sagsøge ministeriet for de afgørelser og dispositioner, der træffes.

I øvrigt er den truffede afgørelse i overensstemmelse med gældende ret, og advokat **Sagsøgers** retorsionslignende synspunkter (vedrørende en tidligere politianmeldelse) er misvisende og desuden irrelevante for klagen.

Indklagede:

Advokat **Sagsøger** har påstået frifindelse, idet han har anført,

at **Person 1** ikke selv har klaget eller bemyndiget Integrationsministeriet til at klage, og at Integrationsministeriet som sådant ikke har retlig interesse,

at den af **Person 1** konciperede beslutning var usaglig, ulovlig og erstatningspådragende og i strid med Danmarks løfter til FN's administration i Kosovo, og at der gælder et erstatningsansvar

for den arbejdstager, der udfører ulovlige handlinger uanset disse ligger indenfor arbejdsgiverens bemyndigelse. Muligheden for at sagsøge arbejdsgiveren udelukker ikke muligheden for at sagsøge en medarbejder,

at ministeriet selv har anlagt en linie om personligt ansvar over for ham ved at have anmeldt ham for ulovlig omgang med eller påvirkning af beviser, hvilket førte til en langvarig politimæssig efterforskning mod ham, uden at sigtelse blev rejst, og

at advokaten har handlet til berettiget varetagelse af sine klienters interesser og i hvert fald ikke har overskredet de vide grænser, der gælder for en advokats ytringsfrihed i den forbindelse.

Advokat [redacted] Sagsøger har endvidere gjort gældende, at nævnsafdelingens formand, [redacted] Dommer 1, er inhabil i sagen.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har efter forberedende behandling i kredsbestyrelsen for 6. advokatreds været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 6 medlemmer.

For Advokatnævnet mødte [redacted] Kammeradvokat 1 [redacted], kontorchef [redacted] Person 2 og fuldmægtig [redacted] Person 3 fra Integrationsministeriet og advokat [redacted] Sagsøger.

Indledningsvis skulle afdelingen tage stilling til advokat [redacted] Sagsøgers påstand om, at [redacted] Dommer 1 var inhabil.

Under behandlingen af spørgsmålet om afdelingsformand [redacted] Dommer 1's habilitet tiltrådte afdelingsformand, [redacted] Dommer 2 i medfør af bekendtgørelse om Advokatnævnet, § 5, stk. 2, jf. § 4, stk. 2.

Advokat [redacted] Sagsøger anførte til støtte for sin påstand om [redacted] Dommer 1's inhabilitet, at [redacted] Dommer 1 har været formand i en række sager i Flygtningenævnet, hvor han er mødt. Han henviste til sin opfattelse af fortolkningen af forarbejderne til flygtningekonventionen, som han havde anført flere gange i Flygtningenævnet. Han fandt

det stødende, hvis **Dommer 1** skulle deltage i behandlingen af sagen, som går på et stort antal ulovligheder i administrationen af udlændingeforvaltningen. Han gjorde gældende, at der i udlændingeadministrationen begås mange ulovligheder, og har han ret i sin antagelse af fortolkning af forarbejderne, kan det medføre, at der vil blive rettet personligt ansvar mod de personer, der har deltaget i forvaltningen, herunder **Dommer 1**.

Kammeradvokat 1 anførte, at han ikke havde blandet sig i spørgsmålet om inhabilitet, da det ikke har haft noget at gøre med klagen, men at han var bekendt med, at Advokatnævnets kendelse af 12/10 2004, hvorunder advokat **Sagsøger** tillige havde gjort spørgsmålet om **Dommer 1's** inhabilitet gældende, var indbragt for Vestre Landsret. Hvis Vestre Landsret havde afsagt dom i sagen og hermed taget stilling til **Dommer 1's** inhabilitet, bør dette tillægges vægt i nærværende sag. Han var dog ikke af den opfattelse, at advokat **Sagsøgers** trussel om personligt ansvar burde medføre, at man viger sædet.

Dommer 1 meddelte, at landsretten over for ham havde oplyst, at sagen var hævet.

Under mødeledelse af **Dommer 1** udtalte parterne vedrørende sagens materielle indhold:

Kammeradvokat 1 har bl.a. anført, at e-mailen af 18/8 2004 var baggrunden for den indgivne klage. Advokat **Sagsøger** har søgt at udvide sagen ved at inddrage en række sager, som verserede ved domstolene, herunder bl.a. en sag mod tidligere departementschef **Person 4**, en sag mod Integrationsministeriets mand i Afghanistan og en sag mod Integrationsministeriets mand i Kosovo. Sagerne hviler generelt på det synspunkt, at Integrationsministeriets og udlændingemyndighedernes myndighedsudøvelse vedrørende meddelelse af opholdstilladelser og vedrørende udsendelse er i strid med Danmarks internationale forpligtelser og dermed i strid med gældende ret. Ved Højesterets dom af 28/4 2006 i sagen **Person 5** og **Person 6** mod Integrationsministeriet har Højesteret imidlertid tilsidesat denne opfattelse og frifundet ministeriet. Integrationsministeriet har ikke indgivet klage til Advokatnævnet vedrørende de ovennævnte sager, men alene bedt advokatmyndighederne

tage stilling til, om det kan være rigtigt, at en almindelig, ikke overordnet medarbejder skal finde sig i at blive truet med personligt sagsanlæg, når den pågældende medarbejder alene har truffet afgørelse som led i ministeriets myndighedsudøvelse.

Person 1, som klagen vedrører, var studentermedhjælp og havde udfærdiget afgørelsen efter resolution fra en overordnet, og afgørelsen blev truffet som led i ministeriets myndighedsudøvelse. Advokat **Sagsøger** kunne have anlagt sag mod ministeriet efter grundlovens § 63, men har trods sin efterfølgende viden om **Person 1's** stilling valgt at fastholde truslen. Advokat **Sagsøgers** trusler hvilede desuden på et forkert grundlag, idet hans fortolkning af loven var åbenbart forkert, hvilket nu også er fastslået ved Højesterets dom. Trussel om personligt sagsanlæg er desuden et utjenligt middel set fra klientens synspunkt, da det ikke påvirker spørgsmålet om opholdstilladelse. I stedet burde der anlægges en sag om afgørelsens gyldighed. Advokatnævnet bør tillægge nævnets kendelse af 12/10 2004 gentagelsesvirkning i forbindelse med en sanktionsfastsættelse over for advokat **Sagsøger**.

Advokat **Sagsøger** har bl.a. anført, at Integrationsministeriets afgørelse af 13/8 2004 handlede om udsendelse og ikke om opholdstilladelse. Alt hvad han havde gjort i sagen, havde været i forståelse med FN's myndigheder, herunder FN's Roma-center. Der er ikke blevet givet opholdstilladelse til en eneste Roma, som er udrejst eller udsendt af Danmark. Integrationsministeriet vidste dette, men traf alligevel afgørelsen af 13/8 2004, hvor genoptagelsesansøgningen ikke var tillagt opsættende virkning. Advokatens opgave og baggrunden for hans e-mail af 18/8 2004 var derfor at hindre udsendelse. Erfaringsmæssigt får ansøgere opholdstilladelse før eller siden, blot de stadig er i landet. Advokaten varetager således sine klienters interesser ved at hindre, at de blev udsendt. Højesteretssagen vedrørte ikke spørgsmålet om udsendelse, og Højesteretsdommen var desuden en overfladeafgørelse, som var behæftet med en præmis, som gør den uanvendelig. Det var i den foreliggende sag uden betydning, om **Person 1** var studentermedhjælper. Resolutionen var et standardbrev, hvor man ikke havde taget stilling til de særlige omstændigheder. De personer, som har med disse afgørelser at gøre, har et personligt ansvar for, at

ansøgerne ikke skal lide pine. Advokatens klienter oplever, at embedsmændene tilsidesætter sandhedsplichten og baserer afgørelserne på urigtige oplysninger. Advokaten havde i øvrigt ikke truet med personligt erstatningssøgsmål, men blot varslet det, og i det omfang, han har kunnet overkomme det, har han også fulgt sine varslinger op med sagsanlæg. Offentligt ansatte skal ikke bedømmes efter andre erstatningsretlige regler end dem, der gælder for privatansatte. Embedsmændene har en forpligtelse til at undgå at udføre opgaver, som de ved kan være helbredsskadelige for de involverede personer. I stedet har udlændingemyndighederne konsekvent sat officialmaksimen ud af kraft; man undlader at sætte sig ind i og tage hensyn til forarbejderne til FN's flygtningekonvention, og man gør sig skyldig i brud på tavshedspligten. Årsagen til, at advokaten ikke sagsøger myndighederne, er især, at man i sager mod myndigheden ikke kan få lov at afhøre de ansatte under strafansvar, men må nøjes med erklæringer, hvor de skriver sig ud af det.

Advokaten vidste ikke, at **Person 1** var studentermødning, men troede, at hun var kontorchef. Det kan ikke i sig selv være afgørende, at **Person 1** havde en underordnet stilling, når advokaten ikke var klar over dette. Ved en eventuel sanktionsfastsættelse bør der tages hensyn til advokatens subjektive forhold, idet hans klienter lider meget, og når advokaten har konstateret, at alle andre muligheder er udtømt, kan han ikke gøre andet, end hvad han har gjort.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Afdelingen under ekstraordinært formandskab af **Dommer 2** udtaler:

Nævnsformand **Dommer 1's** funktion som næstformand i Flygtningenævnet har ingen sammenhæng med den for Advokatnævnet til afgørelse foreliggende sag, i hvis udfald afdelingsformand **Dommer 1** ikke har nogen individuel interesse.

Idet der i øvrigt ikke foreligger omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om afdelingsformand **Dommer 1's** upartiskhed, ej heller bebudelse af et eventuelt personligt erstatningsansvar, bestemmes, at afdelingsformand **Dommer 1** ikke skal vige sit sæde under denne sags behandling.

De mødte blev gjort bekendt med afgørelsen.

Afdelingen under formandskab af dens sædvanlige formand, **Dommer 1**, udtaler herefter:

Idet sagen angår en afgørelse truffet af en ansat i Ministeriet for Flygtninge Indvandrere og Integration som led i den pågældendes arbejde, har ministeriet den fornødne retlige interesse til at kunne klage, jf. rpl. § 147 b, stk. 3.

Retssag om erstatning i anledning af myndighedsudøvelse i en sag som den foreliggende skal som udgangspunkt anlægges mod vedkommende myndighed. For (tillige) at gøre personligt erstatningsansvar gældende mod den disponerende embedsmand kræves efter mangeårig praksis, jf. nu Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3, jf. § 20, at der ikke blot foreligger en klart ulovlig myndighedsudøvelse, men at denne også kan bebrejdes embedsmanden som forsætlig eller groft uagtsom.

Advokat **Sagsøger** skrev i sin mail af 18/8 2004, at **Person 1** måtte "regne med at blive draget personligt til ansvar" i anledning af Integrationsministeriets brev af 13/8 2004, som hun havde underskrevet. Dette var klart en trussel om sagsanlæg og ikke kun en "varsling" som anført af advokat **Sagsøger**.

Vedrørende den foreliggende sag i øvrigt bemærker Advokatnævnet, at det afhænger af en bedømmelse af advokat **Sagsøgers** konkrete anledning i den konkrete sag til at true **Person 1** med erstatningskrav, hvorvidt hans trussel var beføjet til varetagelse af klienternes interesser, eller den var i strid med god advokatskik. Det omfattende materiale, advokat **Sagsøger** har fremlagt vedrørende Integrationsministeriets praksis generelt, således som advokat **Sagsøger** opfatter den, belyser baggrunden for hans adfærd, men er ikke i sig selv afgørende.

Efter de meget få oplysninger om den konkrete sag har advokat **Sagsøger** ikke haft blot nogenlunde antagelig anledning til at mene, at der var grundlag for at rejse erstatningskrav mod **Person 1**, fordi denne havde underskrevet Integrationsministeriets brev af 13/8 2004 til advokatens klien-

ter. Hans trussel har i sammenhængen mest haft chikanøs karakter. Advokatnævnet bemærker i den forbindelse, at advokat **Sagsøger** efter det materiale, han selv har fremlagt, øjensynligt i vidt omfang benytter personlige søgsmål mod embedsmænd - og trusler om det - som midler i sin kamp mod Integrationsministeriet og udlændingemyndighederne.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat **Sagsøger** groft har tilsidesat god advokatskik.

Under hensyntagen hertil pålægges advokat **Sagsøger** i medfør af rpl. § 147 c, stk. 1, en bøde på 25.000 kr. til Statskassen.

..."

Den afgørelse, som **Person 1** har underskrevet på vegne Ministeriet for Flygtninge Indvandrere og Integration, Udlændingeafdelingen, og som blev sendt til advokat **Sagsøger**, lyder således:

"Ved e-mail af 14. juli 2004 har De som advokat for statsborgerne fra Kosovo-provinsen i Serbien og Montenegro, **Person 7** og **Person 8** og Deres tre børn, anmodet Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration om at genoptage Deres klienters sag om humanitær opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9 b, stk. 1. De har i den forbindelse vedlagt kopi af lægelige oplysninger vedrørende Deres klienters helbredstilstand.

Ministeriet skal herved oplyse, at anmodningen om genoptagelse af Deres klienters sag om humanitær opholdstilladelse ikke har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, jf. udlændingelovens § 33, stk. 7.

Ministeriet har endvidere ikke fundet, at ganske særlige grunde taler for, at genoptagelsesansøgningen tillægges opsættende virkning.

Ministeriet har for tiden et stort antal sager til behandling i ministeriet. Ministeriet vil søge at træffe afgørelse i Deres klienters sag snarest muligt.

Ministeriet skal anmode om at modtage eventuelle yderligere bemærkninger senest syv dage efter afsendelsen af dette brev, idet det ellers må påregnes, at ministeriet vil træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag.

Det påhviler således fortsat Deres klienter at udrejse af landet straks.

..."

I brevet er under "Sagsbeh." anført " **Initialer** " .

E-mailen af 18. august 2004 fra advokat **Sagsøger** har følgende afsnit inden det afsnit, som er gengivet i Advokaternavnets kendelse:

"Under henvisning til ministeriets skrivelse af 13. ds. fremsender jeg i fotokopi 2. udgave af UNHCRs Position Paper af marts 2004, der er en risikovurdering for Kosovo for så vidt angår romaer, hvilke etnike gruppe mine klienter tilhører.

...

Der kan ikke være tvivl om, at UNHCR vurderer at der er forfølgelsesrisiko. Den etniske udrensning i marts 2004 har dokumenteret dette skøn. UNMIK har, som der er ministeriet bekendt, nedlagt veto imod tvangsudsendelse.

Ministeriet må i sin afgørelse tage stilling til, om man skønner at der er noget, der konkret og individuelt, taler for at mine klienter vil kunne få den lægelige og psykiske behandling i Kosovo, som de har behov for. Når ministeriet tager stilling til behandlingsbehovet ønskes der taget stilling til et behandlingsbehov, som ligger uden for grænserne af det uopsætlige eller hastende.

Jeg anmoder om ministeriets begrundelse for, at det ikke er ganske særlige grunde der taler for opsættende virkning, at UNHCRs risikovurdering og UNMIKs beslutning om veto er, som de foreligger. Jeg anmoder venligst oplyst, i hvilke grupper af

tilfælde ministeriet har fundet at der forelå særlige grunde, og anmoder om eksempler herpå.

..."

Ministeriets klage af 22. december 2004 til Advokatnævnet har følgende indhold:

"Vedlagt fremsendes kopi af e-mail af 18. august 2004 fra advokat [Sagsøger] til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, idet ministeriet skal anmode Advokatnævnet om at vurdere, om det er i overensstemmelse med god advokatskik at fremsætte trusler mod en medarbejder i ministeriet om personligt sagsanlæg med påstand om erstatning på baggrund af vedlagte brev af 13. august 2004 fra ministeriet til advokat [Sagsøger]. Der henvises i den forbindelse til sidste afsnit i advokat [Sagsøgers] e-mail.

Det kan oplyses, at den pågældende medarbejder er studentermedhjælper i ministeriet - ikke kontorchef som anført af advokat [Sagsøger] - og at brevet af 13. august 2004 er udfærdiget efter en resolution truffet af en overordnet.

Det bemærkes, at indholdet i brevet af 13. august 2004 er led i ministeriets myndighedsudøvelse, og at advokat [Sagsøger] har mulighed for at sagsøge Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration for afgørelser og dispositioner, som ministeriet træffer."

Ministeriet sendte den 1. september 2005 dette brev til Advokatnævnet:

"Vedlagt fremsendes kopi af e-mail af 1. juni 2004, brev af 9. juni 2005, e-mail af 16. august 2005 og brev af 23. august 2005 fra advokat [Sagsøger] til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvorved advokat [Sagsøger] dels har fremsendt trusler om personligt erstatningsansvar bl.a. imod enhver embedsmand, der begår sagsbehandlingsfejl eller undertrykker oplysninger til UNMIK i Kosovo, dels har fremsendt trussel om politianmeldelse og personligt erstat-

ningsansvar mod en navngiven medarbejder i ministeriet samt en psykiater.

Dokumenterne fremsendes som eksempler på advokat **Sagsøgers** adfærd over for ministeriets medarbejdere i forbindelse med sager, der verserer i ministeriet.

Ministeriet skal anmode om, at dokumenterne indgår i grundlaget for advokatnævnets behandling af ministeriets klage af 22. december 2004 over advokat **Sagsøgers** adfærd i forbindelse med, at advokat **Sagsøger** har fremsat trusler om personligt sagsanlæg mod en studentermedhjælper i anledning af et standardbrev, som den pågældende studentermedhjælper efter resolution fra en overordnet havde sendt til advokat **Sagsøger**.
..."

I den e-mail af 1. juni 2004, som der henvises til i brevet af 1. september 2005, har advokat **Sagsøger** bl.a. skrevet:

"...

Da der er tale om personskadelig virksomhed, ved at unddrage min meget trængende klient fra den behandling der kan frelse ham fra kronisk sindssygdom, forbeholder jeg mig at rette personligt erstatningsansvar imod enhver, der begår sagsbehandlingsfejl eller andre juridiske fejl med den virkning, at min klients behandling trækker i langdrag.

..."

Advokat **Sagsøger** sendte til brug for Advokatnævnets behandling af klagen fra Integrationsministeriet den 15. september 2005 et indlæg, hvoraf bl.a. fremgår, at da der var rejst ansvarssager mod embedsmænd for tilsidesættelse af tavshedspligt og for afgivelse af urigtige oplysninger eller undertrykkelse af vigtige og relevante oplysninger i forbindelse med udsendelse, var der ikke tale om tomme varsler om noget, som ikke ville blive sat i værk.

Advokat **Sagsøger** har til belysning af baggrunden for hans

varsling over for **Person 1** om, at hun måtte regne med at ville blive gjort personlig erstatningsansvarlig, fremlagt en række bilag til illustration af hans opfattelse af, at danske myndigheder overtræder FN's flygtningekonvention og andre internationale forpligtelser.

Advokat **Sagsøger** har i den forbindelse henvist til punkt 24 i UNHRS's Position on the Continue International Protection Needs of Individuals from Kosovo fra juni 2006, idet han har oplyst, at punkt 24 havde samme formulering i sommeren 2004. FN har i medfør af FN resolution 1244 overtaget administrationen af Kosovo-provinsen i 1999.

Det fremgår af en dom afsagt af Østre Landsret den 21. september 2006, at landsretten i en sag, som advokat **Sagsøger** førte på vegne **Person 9** mod vicerigspolitichef **Person 10**, dømte advokat **Sagsøger** til at betale sagens omkostninger solidarisk med **Person 9**, og advokat **Sagsøger** har oplyst, at landsretten gjorde det samme i en sag, han på vegne to klienter førte mod departementschef **Person 4**. Advokat **Sagsøger** havde også på vegne to klienter anlagt sag mod attaché **Person 11**, der var ministeriets forbindelsesofficer i Kosovo. Denne sag blev hævet efter at være indbragt for Østre Landsret. Østre Landsret pålagde i denne sag ikke advokat **Sagsøger** at hæfte for sagsomkostningerne solidarisk med klienterne. Endelig har Retten i Aalborg afvist en sag anlagt af advokat **Sagsøger** på vegne en klient mod forbindelsesofficer i Afghanistan, **Person 12**, og byretten har pålagt advokat **Sagsøger** at betale sagens omkostninger solidarisk med klienten. Denne dom er anket til Vestre Landsret, og den er ikke afgjort endnu.

Højesteret har i en kendelse af 29. marts 2005 ophævet en

bestemmelse i en dom fra Østre Landsret om idømmelse af en rettergangsbøde på 10.000 kr. Advokat **Sagsøger** var blevet idømt rettergangsbøden i en sag, der drejede sig om frihedsberøvelse efter udlændingeloven, hvor han havde udtalt kritik af Kriminalretten i Hillerød.

Advokat **Sagsøger** har yderligere til belysning af rigtigheden af hans opfattelse af, at de danske myndigheder i forsøget på at hjemsende de flygtninge, som er kommet til landet i strid med gældende regler, henvist til, at Patientklagenævnet har udtalt, at sundhedspersonale overtræder lov om patienters retsstilling ved at videregive oplysninger om klienters helbredsforhold til Udlændingestyrelsen uden patientens samtykke.

Forklaringer

Advokat **Sagsøger** har vedrørende oplysningerne i Advokaternavnets kendelse af 27. juni 2006 forklaret, at det ikke fremgår af navnets kendelse, at kontorchef **Person 2** afgav forklaring. Han talte nok omkring 10 minutter. Noget af det, kontorchefen sagde, gentog Kammeradvokaten under sin procedure. Det fremgår heller ikke af kendelsen, at advokat **Advokat 1** mødte sammen med Kammeradvokaten. Man kan få det indtryk, når man læser kendelsen, at han - **Sagsøger** - gav udtryk for, at det gjaldt om at beholde flygtningene i landet så længe som muligt. Det han sagde skal ses på baggrund af, at officialmaksimen ikke gælder i sager, der behandles af Flygtningenævnet, og flygtningene skal derfor selv bevise, at de er syge, og de skal selv betale for speciallægeerklæringerne. Da de ikke har penge, må de håbe, at der er nogen, der vil betale, eller at lægerne skriver en erklæring uden betaling. Det kom heller ikke tilstrækkeligt frem under

behandlingen i nævnet, at han over for Udlændingestyrelsen og Integrationsministeriet løbende havde påtalt, at det ikke var lovligt, at embedsmænd ringede til læger og sygeplejersker for at få oplysninger om flygtningenes helbredsforhold. Læger og sygeplejersker har sagt til ham, at de havde fortalt embedsmænd om klienternes helbredsforhold, fordi de gik ud fra, at de havde lov til at videregive helbredsoplysninger til embedsmænd. Det er heller ikke med i kendelsen, at Patientklagenævnet i 5-6 afgørelser har fundet grundlag for at kritisere, at sundhedspersonale har videregivet oplysninger til Udlændingestyrelsen uden skriftlig fuldmagt fra flygtningen, og at han gjorde opmærksom på, at han ikke har kunnet standse myndighedernes trafik med at fremskaffe oplysningerne uden fuldmagt. Kendelsen indeholder heller ikke oplysninger om mødet, der blev afholdt den 22. januar 2003 mellem embedsmænd fra FN og danske myndighedsrepræsentanter, bl.a. **Person 4**, vicerigspolitichef **Person 10** og underdirektør i Udlændingestyrelsen **Person 12**.

Person 4 bad FN om ikke at lave et skriftligt referat af mødet, men det blev aftalt, at hvis nogen bad om et mundtligt referat, så var det i orden. Han og Politikens journalist **Person 13** har på denne baggrund fået at vide, at der var 4 punkter på dagsordenen: udsendelsen af **Person 9**, drøftelse af ham selv, hjemsendelse af syge flygtninge og romaer. **Person 10** har senere givet udtryk for, at der havde været tale om en misforståelse, når den syge **Person 9** blev forsøgt hjemsendt. Han sagde til Advokatnævnet, at der ikke havde været tale om en misforståelse, men at vicerigspolitichef **Person 10** bevidst havde givet urigtige oplysninger. **Person 1** er nok den af de embedsmænd, han har interesseret sig for, der har begået de mindste synder. Hun lader dog som om, at hun ikke ved, at der er en aftale om, at romaer ikke skulle hjemsendes, så

længe FN protesterede. Kammeradvokaten gjorde i sit indlæg for nævnet meget ud af, at **Person 1** med hans ord var "lavtflyvende vildt" i modsætning til **Person 10** og **Person 4**, og at hun kun havde skrevet under på en afgørelse truffet af andre. Han har ikke kunnet få navnet på sagsbehandleren oplyst. På den baggrund er det hans opfattelse, at det er **Person 1**, der har truffet afgørelsen, og afgørelsen er truffet efter en standardbehandling og et standardkoncept. Han gik ud fra, at **Person 1** var kontorchef, for det faldt ham ikke ind, at en person på et lavere niveau end kontorchef kunne træffe en så alvorlig afgørelse og handle på ministeriets vegne. Han kendte ikke **Person 1's** navn. Han støder hele tiden på nye navne i ministeriet. Han fandt først på et sent tidspunkt ud af, at **Person 1** havde været ansat som studentermedhjælper. Han fandt ikke anledning til at orientere hende om, at han alligevel ikke ville sagsøge hende, fordi hun som studentermedhjælper ikke var interessant nok til et sagsanlæg, for han mente stadig, at hun ved at skrive under på afgørelsen, kunne gøres ansvarlig for afgørelsen.

Hans kontakt med FN-myndighederne startede i juni 2002, hvor han havde et møde med FN's repræsentant i Kosovo. På mødet gennemgik han ca. 50 sager, hvor der var sendt kosovarer tilbage, og han dokumenterede, at familiemedlemmer havde været syge i disse 50 sager. FN-embedsmændene blev meget bestyrkede over at få dette at vide. Repræsentanten havde tidligere sammen med kontorchef **Person 14** haft et møde med bl.a. **Person 12**, fordi Udlændingestyrelsen ønskede at sende kosovarer tilbage. Embedsmanden havde på dette møde sagt til Udlændingestyrelsens repræsentanter, at FN ikke kunne tillade, at etniske minoriteter og syge flygtninge blev sendt tilbage. Dette begrundede FN først med, at hjemsendelse af

syge flygtninge kunne få den i forvejen skrøbelige situation til at eksplodere i området, men senere begrundede FN det med, at de syge flygtninge ikke kunne behandles i Kosovo.

Person 12 havde lovet, at der ikke ville ske hjemsendelse af disse flygtninge, og at man ville sørge for, at der var de fornødne lægelige oplysninger. Han har også talt med en af FN's juridiske chefer, **Person 15**. Da den juridiske chef hørte om den danske praksis, fik han at vide, at den danske praksis var i strid med FN's resolution 1244, og at de danske myndigheder skulle rette sig efter FN's beslutninger. Han fik udleveret et skema udarbejdet specielt til danske myndigheder bestående af to sider, som skulle udfyldes af myndighederne ved udsendelse. Han sendte skemaet til ministeriet og Rigspolitichefen og meddelte, at det var de oplysninger, som FN gerne ville have.

Han blev på et tidspunkt meldt til politiet for at forfalske lægeerklæringer til brug for behandlingen af ansøgninger om opholdstilladelser. Det betød, at han ikke kunne repræsentere mere end 100 asylansøgere i sager, der verserede ved Vestre Landsret. Klienterne havde ikke råd til at antage en anden advokat, og det medførte, at landsretten afviste sagerne. Omkring dette tidspunkt forsøgte Rigspolitiet at sende den syge **Person 9** ud. Da han fandt ud af dette, sendte han lægeerklæringer til FN i Kosovo, og det betød, at **Person 9** ikke kom ud af flyvemaskinen i Pristina. Den daværende integrationsminister **Person 16** blev meget vred, da han erfarede dette. Episoden førte til, at mødet den 22. januar 2003 blev holdt. Han fortalte **Person 15**, at han ikke kunne få myndighederne til at erkende, at de handlede i strid med internationale regler, og at der hele tiden blev henvist til, at den enkelte embedsmand ikke handlede på egen hånd, men på en styrelses eller et ministe-

riums vegne. Person 15 gav ham så det råd, at han skulle gøre embedsmændene opmærksom på, at de kunne blive gjort personligt ansvarlige for de ulovlige afgørelser. Han valgte i første omfang at anlægge sag mod de 4 mest højtstående embedsmænd: Person 10, Person 4, Person 11 og Person 12. Han havde også tænkt sig at anlægge sag mod bl.a. Person 17 og sygeplejerske Person 18. Efter at være blevet pålagt at betale sagsomkostningerne i sagerne mod Person 4 og Person 10 har han indtil videre opgivet at sagsøge andre embedsmænd. Han er godt klar over, at det er vanskeligt at få gjort embedsmænd personligt ansvarlige for deres handlinger i embeds medfør, men retspraksis viser, at det kan lade sig gøre. Kontorchef Person 2 har fortalt, at medarbejderne var blevet nervøse, og at det blev opfattet som chikane, når han gjorde medarbejderne opmærksomme på risikoen for at blive gjort personligt ansvarlige.

Han har givet møde i flere hundrede sager i Flygtningenævnet, og Dommer 1 har fungeret som formand i mange af Kosovo-sagerne. Han har under behandlingen i Flygtningenævnet over for Dommer 1 henvist til forarbejderne til 1951-konventionen, hvor Danmark forpligtede sig til at give asyl til flygtninge på grund af tidligere forfølgelse, selv om de ikke var i risiko for fremtidig forfølgelse. Han har af en fremtrædende FN-embedsmand fået at vide, at han skulle have fat i forarbejderne, der befinder sig i Rigsarkivet. I Rigsarkivet er materialet fra 1951 anbragt i to kasser. I den ene kasse er materialet let tilgængeligt, mens materialet i den anden kasse, der indeholder de politiske beslutninger, ligger hulter til bulter, og det ser ud som om, der mangler noget. Danmark var i 1951 repræsenteret af Person 19 fra Udenrigsministeriet. Han har læst i et interview i

Berlingske Tidende, at **Person 19** gav udtryk for, at det var Danmarks holdning, at jøder skulle have asyl på grund af forfølgelserne under 2. Verdenskrig, og at det derfor var uden betydning, at jøder ikke mere blev forfulgt. Når han i Flygtningenævnet har fortalt om forarbejderne til konventionen fra 1951, har Flygtningenævnets medlemmer nikket venligt, men de har ikke forholdt sig hertil. Han så gerne, at Flygtningenævnets formænd under en retssag forklarede, hvorfor de ikke havde taget stilling til konventionen fra 1951 med tilhørende forarbejder. Han har i Flygtningenævnet over for **Dommer 1** gjort opmærksom på, at situationen i Kosovo på mange punkter ligner situationen i Europa efter 2. Verdenskrig, og at nævnet handlede ulovligt ved ikke at give hans klienter opholdstilladelse. Han mener, at **Dommer 1** har været inhabil i Advokatnævnet, fordi han som formand i Flygtningenævnet har fået at vide, at han handler ulovligt.

Hans klienter sagsøgte først **Person 4** ved et anerkendelsessøgsmål. Byretten fik sagen drejet således, at sagen kom til at handle om fejl ved afslaget på opholdstilladelse. Da denne sag var blevet afvist, anlagde han sagen på ny som fuldbyrdelsessøgsmål ved **Person 4's** hjemting. Retten i Gentofte afviste denne sag med henvisning til, at den første dom havde retskraft. Denne afvisningsdom blev anket til landsretten. I mellemtiden var **Person 10's** sag blevet indbragt og afgjort af Østre Landsret. Landsretten pålagde ham at betale sagsomkostninger i begge sager, og det har betydet, at han i alt er blevet dømt til at betale omkring 110.000 kr. i sagsomkostninger, selv om sagerne kun drejede sig om formalitetsspørgsmål. En af landsdommerne medvirkede i begge sager, og det syntes han var et problem, men den pågældende landsdommer mente ikke selv, at han var inhabil i den anden sag.

Procedure

Advokat **Sagsøger** har i sit påstandsdokument bl.a. gjort følgende gældende:

at **Person 1** ikke har følt sig krænket, ikke har opmuntret klageren til at indgive klage, ikke er orienteret om klagen indgivet på hendes vegne, og ikke har noget ønske om, at sanktion skulle pålægges ham i sagens anledning,

at **Person 1** med sin standardafgørelse forsætligt, eller i hvert fald groft uagtsomt, har grebet så intensivt ind i livet for roma-familien fra Kosovo, at denne er påført personskade,

at **Dommer 1** har været inhabil,

at Advokatnævnets kendelse er en krænkelse af hans ytringsfrihed,

at kendelsen er ude af trit med straffepositionen i tilsvarende eller sammenlignelige sager,

at kendelsen er en foregribelse af domstolenes virksomhed i de konkrete sager,

at kendelsens omskrivning af ordet varsel til trussel er meningsløs og stridende mod lovens brug af ordene, og

at Advokatnævnet ikke har kunnet anvise et mere virkningsfuldt retsmiddel til beskyttelse af klienternes interesser.

Advokat **Sagsøger** har endvidere anført:

Som det fremgår af UNHCRs Position Paper af juni 2006, er det FNs opfattelse, at roma-flygtninge fra Kosovo, der rejser tilbage, er i risiko for forfølgelse i et sådant omfang, at FN opfordrer værtslandene til at give roma-flygtninge fra Kosovo asyl. FN har fulgt denne holdning op med handling, idet man siden sommeren 1999 undtagelsesfrit har nægtet at acceptere tvangsudsendelse af Kosovo-romaer. Uanset dette, har Danmark i strid med FNs klare instruks i flere tilfælde forsøgt ulovlig udsendelse. Flere af Kosovo-romaerne har opholdt sig i Danmark siden 1999. I Danmark er de i udsendelsesposition koncentreret i store flygtningelejre, hovedsageligt i Avnstrup og Sandholm, under forhold der gør dem alvorligt syge, og under forhold der både for børn og voksne må anses for umenneskelige og uværdige. Hverken børn (i klar strid med FNs Børnekonvention) eller voksne har adgang til anden sygdomsbehandling end smertelindring og behandling ved akut sygdom. Børnene tilbydes, i klar strid med Grundlovens § 76, ikke en undervisning, der er på højde med, hvad der tilbydes i Folkeskolen. Børnenes sundhed og udvikling er i mere end risiko, jf. Lov om social service §§ 34-36. **Person 1's** beslutning indebar automatisk disse ulovligheder, hvilket hun måtte være klar over.

Advokatnævnet har i sit påstandsdokument bl.a. anført:

at **Sagsøger** har gjort sig skyldig i grov tilsidesættelse af god advokatskik ved i en e-mail at anføre, at en medarbejder i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration måtte regne med at blive draget personligt til ansvar for forskellige forhold.

Det fastholdes, at **Dommer 1** ikke har været inhabil, og det bemærkes herved,

at **Dommer 1's** (daværende) funktion som næstformand i Flygtningenævnet ikke har nogen sammenhæng med nærværende sag,

at **Dommer 1** ikke har nogen individuel interesse i sagen, og

at der ikke ses at have foreligget omstændigheder, som kunne være egnede til at vække tvivl om **Dommer 1's** upartiskhed.

Det gøres i øvrigt gældende,

at indholdet af e-mailen har karakter af en trussel i den sammenhæng, hvori det er fremkommet,

at **Sagsøger** ikke kan have haft rimelig - om nogen - anledning til at tro på tilstedeværelsen af et grundlag for et eventuelt erstatningskrav, og at truslen følgelig mest har haft chikanøs karakter,

at truslen har været egnet til at fremkalde en følelse af krænkelthed hos den pågældende ansatte,

at medarbejderen har passet sit arbejde som led i Ministeriets embedsførelse, og

at der intet er at bebrejde medarbejderen,

at **Sagsøgers** ytringsfrihed ikke er krænket, idet ytringsfriheden ikke indebærer frihed til at ytre sig om hvad som

helst overfor hvem som helst, og

at det ikke er Advokatnævnets opgave at anvise retsmidler til beskyttelse af **Sagsøgers** klienters interesser.

Advokatnævnet har endelig anført, at sanktionen er passende fastsat.

Landsrettens begrundelse og resultat

Af de grunde, som Advokatnævnet har anført, tiltrædes det, at **Dommer 1** ikke har været inhabil under sagens behandling i Advokatnævnet.

Integrationsministeriets brev af 13. august 2004, hvori advokat **Sagsøgers** klienter, familien **Navn 1**, fik afslag på en anmodning om opsættende virkning med hensyn til deres udrejse af Danmark, er underskrevet af **Person 1**, og bl.a. bogstaverne **Initialer** står anført under "Sagsbeh.". Advokat **Sagsøger** har derfor kunnet gå ud fra, at **Person 1** havde truffet den konkrete afgørelse, og der er ikke grundlag for at tilsidesætte hans opfattelse af, at hun var kontorchef, som han anførte i den følgende e-mail.

I e-mailen af 18. august 2004 gør advokat **Sagsøger** i de første afsnit bl.a. gældende, at Integrationsministeriet "må" tage konkret stilling til, om hans klienter vil kunne få den behandling i Kosovo, som de har behov for, og at der "ønskes" en stillingtagen til et behandlingsbehov, som går ud over det uopsættelige. Det efterfølgende afsnit, hvori advokat **Sagsøger** anfører, at **Person 1** må regne med at blive draget personligt til ansvar, må derfor anses for et forsøg på at påvirke hende til at omgøre afslaget på opsæt-

tende virkning. Det tiltrædes således, at e-mailen har haft en truende karakter.

Det meddelte afslag på opsættende virkning må efter det foreliggende antages at være i overensstemmelse med Integrationsministeriets praksis, og der var - og er - efter retspraksis intet grundlag for at antage, at Person 1 personligt efter erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3, § 20 og § 23 kunne gøres erstatningsansvarlig for den afgørelse, som var truffet.

Reglerne om ytringsfrihed rækker ikke til at fremkomme med en udtalelse af denne art, og der er ikke tale om dobbeltstraf, allerede fordi denne sag alene vedrører e-mailen til Person 1.

Det tiltrædes herefter, at advokat Sagsøger groft har tilsidesat god advokatskik.

Da landsretten endvidere ikke finder grundlag for at nedsætte den bøde, som Advokatnævnet har udmålt, stadfæster landsretten kendelsen.

Advokat Sagsøger skal efter sagens omfang og udfald betale sagsomkostninger til Advokatnævnet med 20.000 kr. Beløbet omfatter udgifter til advokatbistand.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Advokatnævnets kendelse af 27. juni 2006 stadfæstes.

Sagsøgeren, advokat Sagsøger, skal betale sagens

omkostninger til Advokatnævnet med 20.000 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Lars E. Andersen

Eva Staal

Kristian Palmann Jensen